KENYA JUNIOR SCHOOL EDUCATION ASSESSMENT

GRADE 9 — END OF TERM 2 EXAMINATION 2026

KISWAHILI: LUGHA

Karatasi ya 1

KJSEA 902/1

TIME: Saa 1 dakika 40

Candidate's Name		**Adm Number**	
School Name		**School Code**	
Candidate's Signature		**Date**	

MAAGIZO KWA WATAHINIWA

1. Karatasi hii ina maswali 50 ya kuchagua jibu (alama 50).

2. Jibu maswali YOTE kwenye karatasi ya majibu uliyopewa.

3. Tumia penseli ya kawaida ya HB. Jibu moja tu ni sahihi kwa kila swali.

4. Andika majibu yote kwa lugha ya Kiswahili.

SEHEMU A: (Alama 50)

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu maswali ya 1 hadi 10

Uhusiano kati ya binadamu na mazingira umekuwa ukijadiliwa sana katika miaka ya hivi karibuni.
Wataalamu wa mazingira wanasema kuwa binadamu ndiye chanzo kikuu cha uharibifu wa mazingira
duniani. Shughuli kama vile ukataji wa miti holela, uchomaji wa misitu na utoaji wa gesi zenye sumu katika hewa umesababisha mabadiliko makubwa ya hali ya hewa.

Kenya, kama nchi nyingi za Afrika Mashariki, imekabiliwa na changamoto nyingi za mazingira.
Ziwa Victoria, ambalo ndilo ziwa kubwa zaidi la maji safi Afrika na chanzo kikuu cha Mto Nile, linakabiliwa na tatizo kubwa la mmea uitwao 'zungumara' (water hyacinth). Mmea huu unaotoka Amerika Kusini uliingia Ziwa Victoria miaka ya 1990 na sasa unafunika maeneo makubwa ya ziwa,
ukizuia mwanga wa jua kufikia chini ya maji, na hivyo kuua samaki na viumbe vingine vya majini.

Athari za tatizo hili ni nyingi. Wavuvi wengi wameshindwa kuvua samaki kwa sababu boti zao haziwezi kupita katika maeneo yaliyofunikwa na zungumara. Usafirishaji wa bidhaa kwenye ziwa